

Mária Lazárová
Ilustrovala Andrea Tachezy

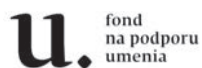
Líška s dúhovými očami

Mária Lazárová
Ilustrovala Andrea Tachezy

Líška s dúhovými očami

slovart

Tento projekt podporil z verejných zdrojov

Text © Mária Lazárová 2022

Illustrations © Andrea Tachezy 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2022

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-5741-7

Knihá prvá

Deň, keď Hani stretla Merit

V tajge konečne zavládlo krátke leto.

Slnko zohrievalo zem, sneh čupel už len v tmavých roklinách a lesy voňali čerstvou miazgou a ihličím. V korunách stromov sa ozývalo švitenie trasochvosta a veselé klopkanie ďatľa.

Hani kráčala po čistinke porastenej čučoriedkovými kríkmi, ústa mala atramentovomodré od sladkej dobroty a na tvári šťastný úsmev. Vtom zazrela pri jednom z pňov hrdzavočervené kľbko.

„Deduško, čo to je?“ spýtala sa a ukázala na kôpku.

Starý Michil si zaclonil rukou oči.

„Zdá sa, že je tam líška.“

„A čo tam robí? Spí?“ vyzvedala sa Hani.

„Myslím, že je mŕtva, inak by už utiekla,“ pokýval hlavou dedko.

„Podme sa tam pozrieť,“ povedalo dieťa a potiahlo starkého za ruku.

Dievčatko nebolo kruté, bolo len zvedavé ako všetky deti. Dedko pevne uchopil hrčovitý konár, o ktorý sa opieral. Nebál sa líšky, no v blízkosti sa mohlo skrývať aj ďalšie zviera, čo čakalo na zranenú korisť. Nerád by skrížil cestu hladnému medveďovi alebo krvilačnému rosomákovi.

Pod nohou mu zapraskal konár a líška zdvihla hlavu.

„Nie je mŕtva, žije!“ potešila sa Hani a rozbehla sa k nej.

„Dávaj pozor!“ zakričal dedko a dievčatko prudko zastalo. Líška sa na nich smutne pozrela a potom zatvorila oči.

„Tá líška má dúhové oči,“ zašepkala Hani užasnuto.

„To sa ti len zdá,“ zamrmľal dedko a opatrne sa sklonil k líške. Škaredá rana na krku mu prezradila, prečo neutiekla a leží vysilená na zemi.

„Deduško, však jej pomôžeš?“

„Pokúsím sa,“ prikývol starký a vyzliekol si hrubý sveter.

„Len pokoj, pokoj, musím ťa vziať domov,“ prihovoril sa zvieratku a jemne ho zabalil do teplej vlny.

„Budem ju volať Merit,“ rozhodlo sa dievčatko, keď dedko ošetril líške hlboké rany a opatrne ju uložil v kôlni na staré deky.

„Fíha, to je krásne meno. Kde si ho počula?“ začudoval sa starký.

„Veď si mi ho povedal ty, čo sa nepamätáš?“ zasmiala sa Hani.

Dedko začudovane pokýval hlavou.

„Hm, pred mnohými rokmi som naozaj stretol dievča, ktoré sa volalo Merit. Malo dlhé ryšavé vlasy, čo je v našom kraji veľká vzácnosť.“

„Aj moja Merit je vzácna,“ usmiala sa Hani na starkého, ktorý pozorne zatisol závoru na dverách, aby sa k líške nedostali psy.

Po obede si privolal vnučku k sebe a vážne prehovoril:

„Hani, pozorne ma počúvaj. Líšku si necháme, kým nebude úplne v poriadku, no potom ju pustíme na slobodu.“

„Ale ja ju budem chcieť aj potom, keď už bude v poriadku,“ namietlo dievčatko.

„Líška nemôže zostať v dedine. Ľudia to nedovolia. A ani psy.“

„Ani keď im poviem, že je zázračná?“

„Hani, ona nie je zázračná. Je to obyčajná líška. V zajatí by sa jej nepáčilo, ver mi. Keď sa uzdraví, pustíme ju do lesa,“

zakočil naoko prísne a ľahol si na priču. Horúca masná polievka mu ťažila žalúdok a na viečka mu sadal spánok.

Hani si obliekla teplú kožušinovú vestu a pobrala sa do kôlne. Merit ležala na tom istom mieste, kde ju uložili.

„Neboj sa, nič ti neurobím,“ zašepkalo dievčatko a čuplo si len kúsok od líšky.

Vedelo už, že nesmie robiť prudké pohyby, aby sa zviera nezľaklo.

Líška zdvihla hlavu a pozorne zavrtila.

„Už som tu raz bola. Aj s deduškou. Pamätáš sa? Ošetrili sme ti rany. Teraz som ti doniesla vodu. Ja som vždy veľmi smädná, keď som chorá,“ prihovárala sa nežne líške. Tá jemne pohla chvostom, ako keby chcela povedať, že aj ona je smädná. Hani jej prisunula misku s čerstvou vodou a spokojne pozorovala, ako hltavo pije.

„Deduško hovorí, že ťa zranil nejaký veľký dravec. Povedz, prečo si neušla?“ mudrovala Hani.

Keby Merit vedela rozprávať, povedala by dievčatku, že to bola nepozornosť, aká sa občas stane aj skúsenému zvieraťu. Takto si len mlčky položila hlavu na labky a ticho vzdychla.

Nerovný boj

Každé leto prinášalo do tajgy viac potravy, no aj viac nebezpečenstiev ako zima. Veľké šelmy vychádzali zo svojich brlohov a hostili sa na pláňach prehriatych zubatým slnkom. Nechávali na nich zvyšky mäsa, ktoré sa stávali ľahkou korisťou havranov, líšok alebo rosomákov.

A presne na takú pláň sa Merit vydala. Inštinkt ju neklamal. Po chvíli zacítila čerstvé mäso. No nielen to. Zacítila aj medveďa, čo sa napchával tými zvyškami.

Merit od malička vedela, že v blízkosti medveďov, vlkov, ale aj sobov, ktorí ju mohli zraniť kopytami a parožími, musí byť opatrná. Naučila ju to mama, hneď ako prvý raz opustila tmavú noru. A naučila ju aj to, koho sa báť a koho nie, kedy je čas na hru a kedy na odpočinok. Malá Merit rýchlo zistila, že motýľ alebo hraboš nie sú len na hranie, ale aj na jedenie. Dravá sova a kaňa, ozrutný medveď alebo hladná vlčica však znamenajú nebezpečenstvo.

Áno, Merit sa od malička učila dávať si pozor. No tentoraz si pozor nedala.

Keď sa medveď nasýtil a majestátnym krokom sa pobral preč, Merit sa nedočkavo rozbehla k zvyškom mäsa.

A to bola chyba!

Nevšimla si, že na mäso čaká ešte niekto iný. Zrazu sa tesne za ňou ozvalo hrozivé mrmlanie a z krovia sa vyrútil ďalší medveď. Bol menší ako ten prvý, no pre líšku aj tak znamenal smrteľné nebezpečenstvo. Merit odskočila, nie však dosť rýchlo. Veľká laba ju zasiahla do hlavy a krku.

Keby sa mladý medveď neponáhľal k ohryzenej koristi, tento príbeh by sa skončil, skôr ako sa začal. Našťastie si šelma prestala všímať zranenú líšku a vykročila k pohodenému mäsu.

Merit dlho nehybne ležala na okraji planiny – slabá a ubolená. Keď medveď konečne odišiel, namáhavo sa odplazila ku pňu, kde ju neskôr objavila Hani s dedkom.

Bez rodiny

Keď sa Hani vrátila z kôlne, žiarila ako slnko.

„Deduško, som taká rada, že sme ju našli,“ prihovorila sa starkému.

„Koho?“ spýtal sa dedko roztržito a zívot si.

„Predsa zázračnú líšku. Konečne budem mať kamarátku. Vieš, ako dlho som po nej túžila?“

Dedko sa usmial.

„Ty si túžila po líške? Hani, každý deň túžiš po inom zvieratku. Raz je to zajac, inokedy veverička. A ak si dobre pamätám, nedávno si ma prosila, aby som ti doniesol medvieda.“

„Medveď by bol fajn, ale je strašne veľký. Líška je taká akurát. Hodí sa ku mne.“

Dedko sa znovu usmial a pohladil ju po lesklých čiernych vlasoch.

„Hani, už som ti to povedal a zopakujem to znovu. Líšku si necháme, len kým nevyzdravie, potom ju pustíme na slobodu.“

„Ale prečo? Prečo si ju nesmiem nechať?“

„Buď rozumná. Líška nie je pes, nebude nám strážiť dom ani ťahať sane. Miluje slobodu, nepáčilo by sa jej tu.“

„Už teraz sa jej tu páči,“ zamračila sa Hani.

„Hm, ako to vieš?“ spýtal sa dedko vážne.

„Páči sa jej tu, lebo... lebo... nikoho iného nemá. Ani mamu, ani nikoho. Takže odteraz budeme jej rodina.“

Dedkovi od prekvapenia zabehla slina, až sa rozkašľal.

„A to ti ako napadlo?“

„Viem to,“ povedala Hani vážne.

„Hani, líštatá žijú vo svorke len niekoľko mesiacov, než sa naučia loviť. Potom odídu a líščia rodina sa rozpadne. Nie je to nič zvláštne.“

„Lenže ona od nich neodišla, zostala sama,“ trvalo dievčatko na svojom.

Dedko zmlkol. Už dávno si všimol, že Hani vie vycítiť aj to, čo iní nevidia.

Aj teraz malo dievčatko pravdu.

Merit prišla na svet v hlbokkej nore medzi skalami, kde panovalo prítmnie a teplo. Okrem nej sa v nore mrvili ešte ďalšie tri mláďatá. Zo začiatku líštatá pili len mlieko, neskôr sa naučili jesť aj mäso, ktoré im matka nosila z lovu. Napokon prišiel čas, keď nemotorne vykukli von.

Priestor okolo bol odrazu obrovský a plný zaujímavých vecí. Líštatá sa učili chodiť po nízkej pichľavej tráve či mazlavom blate medzi skalami. Zistili, ako bolí pád zo strmého brehu a aká tvrdá je skala, keď do nej narazia pri naháňačke.

Občas zazreli aj veľkého lišiaka, ktorý sa potuloval neďaleko brlohu a ticho ich pozoroval. Väčšinou však bola

